

Raad voor Cultuur

Aan
De Staatssecretaris van Onderwijs,
Cultuur en Wetenschappen
P/a de algemene rijksarchivaris
Postbus 90520
2509 LM 's-Gravenhage

Onderwerp
Ontwerp-selectielijst archiefbescheiden
zorgdrager minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
beleidsterrein *Arbeidsverhoudingen* over de periode 1945-1994

R.J. Schimmelpennincklaan 3
Postbus 61243
2506 AE Den Haag
Telefoon 070 - 310 66 86
Telefax 070 - 361 47 27
E-mail cultuur@cultuur.nl

Datum

Uw kenmerk
R&B/OSTA/2001/2008

Uw brief van
11 juni 2001

Ons kenmerk
arc-2001.2804/2

Mijnheer de Staatssecretaris,

1. Bij uw hiernaast vermelde brief deelde u de Raad voor Cultuur mede, dat de ministers van Sociale Zaken en Werkgelegenheid u heeft verzocht uw medewerking te verlenen aan de vaststelling van de selectielijst archiefbescheiden op het beleidsterrein *Arbeidsverhoudingen* over de periode 1945-1994. In uw brief verzocht u de Raad om binnen drie maanden advies uit te brengen. Hierbij biedt hij u zijn bevindingen aan.
2. De Raad heeft deze ontwerp-lijst in eerste instantie aan procedurele en vervolgens aan inhoudelijke aspecten getoetst. Zijn belangrijkste bevindingen worden in respectievelijk de paragrafen 4 en 5 uitgewerkt. Mits rekening wordt gehouden met zijn aanbevelingen adviseert de Raad u over te gaan tot de vaststelling van de onderhavige ontwerp-selectielijst archiefbescheiden. De in uw adviesaanvraag gestelde specifieke vragen worden de paragrafen 3, 4 en 5 van dit advies mede beantwoord.
3. *Toetsing van procedurele aspecten*
Voor wat betreft de procedurele aspecten zij in de eerste plaats gememoreerd, dat de ontwerp-lijst als basiselectiedocument tot stand is gekomen overeenkomstig de methode, die uitgaat van een analyse, beschrijving en waardering van handelingen van de (rijks-)overheid, de zgn. PIVOT-methode. Aan dat ontwerp is een institutioneel onderzoek vooraf gegaan, waarvan verslag is gedaan in het nog niet gepubliceerde rapport *Werkende Arbeids-verhoudingen. Een institutioneel onderzoek in het kader van PIVOT op het terrein van rijksoverheid en arbeidsverhoudingen, (1940) 1945-1994* ('s Gravenhage 1998).

Bij uw adviesaanvraag was tevens gevoegd een exemplaar van het verslag betreffende het zogenaamde driehoeksoverleg, waarin, zoals voorgeschreven in artikel 3 van het Archiefbesluit 1995, ontwerp-selectielijsten tot stand komen.

Hieruit is de Raad gebleken, dat dit overleg was samengesteld zoals artikel 3, eerste lid, van het Archiefbesluit 1995 voorschrijft en dat al ten tijde van het driehoeksoverleg een externe deskundige bij de voorbereiding van de ontwerp-lijst betrokken is geweest.

Het driehoeksverslag biedt voldoende inzicht in de tijdens dat overleg gebleken inhoudelijke knelpunten, het beraad daarover alsmede een motivering van de uiteindelijke voorstellen in dat verband.

Pagina

2

Ons kenmerk

arc-2001.2804/2

De openbare terinzagelegging heeft, zoals uw adviesaanvraag vermeldt, niet geresulteerd in een reactie. De bij het driehoeksoverleg betrokken materiedeskundige heeft, zoals blijkt uit een bij de adviesaanvraag gevoegd schrijven van het Koninklijk Nederlands Historisch Genootschap van 18 mei 2001, geen aanvullend commentaar geleverd op de ter inzage gelegde versie.

4. *Toetsing van inhoudelijke aspecten*

Mede op grond van zijn hiervoor vermelde bevindingen heeft de Raad getracht zich een oordeel te vormen over de inhoudelijke aspecten van het onderhavige ontwerp. Hij heeft daarbij vooral gelet op de reikwijdte van de ontwerp-lijst (par.4.1), de wijze waarop de gehanteerde selectiedoelstelling en de daaraan gerelateerde selectiecriteria zijn toegepast (par. 4.2), alsmede op de vraag of in afdoende mate met de verschillende belangen rekening is gehouden (par. 4.3).

4.1. De reikwijdte van de ontwerp-lijst

De ontwerp-lijst bevat voorstellen omtrent de selectie van handelingen op het beleidsterrein *Arbeidsverhoudingen* over de periode 1945-1994.

Om welke actoren het in deze lijst gaat, is de Raad niet duidelijk.

De minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid vraagt vaststelling aan voor de handelingen van een aantal met name genoemde actoren waarvan de archieven onder zijn archiefwettelijke zorg vallen. Eén van die actoren is de secretaris-generaal van zijn ministerie. Deze ontbreekt echter in de opsomming van actoren waarvoor volgens het verslag driehoeksoverleg de vaststellingsprocedure is doorlopen. Anderzijds vraagt de minister geen vaststelling aan voor de handelingen van de Raad voor de Arbeidsmarkt, de commissie van advies ex art. 6.4 Buitengewoon besluit arbeidsverhoudingen en de interdepartementale werkgroep Deeltijdarbeidoverleg Biza-SoZa. Voor deze actoren is blijkens het verslag wel driehoeksoverleg gevoerd.

De Raad heeft besloten in het kader van deze adviesaanvraag uitsluitend te kijken naar en te adviseren over de handelingen van de actoren waarvoor vaststelling is aangevraagd en waarvoor blijkens het verslag driehoekoverleg de archiefwettelijke procedures naar behoren zijn doorlopen. Dat betekent dat dit Raadsadvies geen betrekking heeft op de handelingen van de actoren secretaris-generaal van het ministerie van Sociale Zaken (en Werkgelegenheid), de Raad voor de Arbeidsmarkt, de commissie van advies ex art. 6.4 Buitengewoon besluit arbeidsverhoudingen en de interdepartementale werkgroep Deeltijdarbeidoverleg Biza-SoZa.

Pagina

3

Ons kenmerk

arc-2001.2804/2

Het is de Raad opgevallen dat het Rapport Institutioneel Onderzoek (RIO) en het Basisselectiedocument (BSD) op het beleidsterrein *Arbeidsverhoudingen* elkaar tegenspreken waar het gaat om de relatie tussen dit beleidsterrein en het beleidsterrein *Arbeidsomstandigheden*. In de inleiding op het BSD wordt gesteld dat het om gescheiden beleidsterreinen (dus selectielijsten) gaat; in het RIO wordt uitgelegd dat de handelingen inzake arbeidstijden uit het RIO over *Arbeidsomstandigheden* (titel: *Ter bevordering van menswaardige arbeid*) met de komst van de nieuwe Arbeidstijdenwet moeten worden afgesloten en dat de nieuwe handelingen in het RIO en BSD *Arbeidsverhoudingen* zijn opgenomen.

De Raad wijst u erop dat hierdoor onduidelijkheden over de reikwijdte van beide lijsten kunnen ontstaan.

Ook de verhouding van het RIO en BSD op het terrein *Arbeidsomstandigheden* met het RIO en BSD *Sociaal-Economische Raad* is voor de Raad niet duidelijk. De SER komt als actor in het RIO *Arbeidsomstandigheden* voor, maar is niet opgenomen in het BSD over dit beleidsterrein. Het RIO *Arbeidsomstandigheden* bevat naast handelingen die zijn overgenomen uit het RIO *Sociaal-Economische Raad* ook nieuw geformuleerde handelingen van de SER. Nergens wordt deze handelswijze verantwoord.

Hoewel deze kwestie in het kader van de voorliggende adviesvraag strikt genomen niet aan de orde is, wil de Raad dit punt toch onder uw aandacht brengen.

De Raad adviseert u, naar aanleiding van de onduidelijkheden in de onderhavige lijst, de nodige zorgvuldigheid in acht te nemen als het gaat om het bepalen van de reikwijdte van een vast te stellen selectielijst en de competenties van de aanvragende zorgdragers en er vervolgens nauwlettend op toe te zien dat de vaststellingsprocedure door de bevoegde zorgdragers op de juiste wijze wordt uitgevoerd.

De Raad acht het bovendien noodzakelijk dat aan bepaalde vormvereisten wordt voldaan, zodat controle op de juistheid van de gevolgde vaststellingsprocedure zowel voor u als voor de Raad zelf mogelijk wordt. Te denken valt aan de eis dat een verslag driehoeksoverleg de actoren benoemt waarvoor het overleg gevoerd is en aan de eis dat de zorgdrager die

vaststelling voor een selectielijst bij u aanvraagt, daarbij ook vermeldt voor welke actoren hij dat doet.

4.2. Toepassing van de selectiedoelstelling en - criteria

Uit het driehoeksverslag en de aanvullende rapportage blijkt, dat de selectiedoelstelling is toegepast in de versie waarin ook rekening wordt gehouden met het aspect van het veilig stellen van de bronnen voor de kennis van de Nederlandse samenleving en cultuur.

Met betrekking tot de aan die doelstelling gerelateerde selectiecriteria constateert de Raad dat als zodanig de nog niet formeel vastgestelde criteria uit 1997 zijn gebruikt. De Raad zal hierover binnenkort in overleg treden met de Algemene Rijksarchivaris om de bezwaren die hierover bij de Raad leven te bespreken.

Pagina

4

Ons kenmerk

arc-2001.2804/2

4.3. De waardering van de in artikel 2, eerste lid, onder d, van het Archiefbesluit 1995 bedoelde belangen.

Ten aanzien van de feitelijke toepassing van de selectiedoelstelling en de daaraan gerelateerde selectiecriteria gaat de Raad er van uit, dat het administratieve belang, omvattende de aspecten 'verantwoording en bedrijfsvoering', in het driehoeksoverleg, waaraan ook door representanten van de zorgdrager is deelgenomen, genoegzaam is gewaardeerd. In gelijke zin neemt hij aan, dat ook met het belang van de recht- en bewijszoekenden voldoende rekening is gehouden.

Voor wat betreft de waardering van het historisch belang bij de, in de concept-lijst genoemde handelingen conformeert de Raad zich, behoudens hetgeen in paragraaf 5 volgt, aan de inbreng van de externe deskundige tijdens de totstandkoming van het ontwerp en de daarover in het driehoeksoverleg bereikte overeenstemming.

5. Nadere beoordeling van de ontwerp-lijst

In aansluiting op bovenstaande overwegingen en bevindingen heeft de Raad de verschillende onderdelen van de ontwerp-lijst bezien. In algemene zin kan hij instemmen met de lijst; deze geeft hem slechts aanleiding tot de navolgende opmerkingen.

Handelingen 47 en 69

De Raad constateert dat de materiedeskundige historicus die heeft geparticipeerd in het driehoeksoverleg over de onderhavige ontwerp-lijst, bezorgd was over de reconstructie van de in genoemde handelingen beschreven en voor dit beleidsterrein belangrijke uitvoeringspraktijk van het verlenen van ontslagvergunningen en ontheffingen voor het verrichten van nachtarbeid. Hij bedong een beslissing tot blijvende bewaring van registratiebestanden waarin de uitvoeringspraktijk zichtbaar wordt. Daar waar registratiebestanden zouden ontbreken, pleitte hij voor het bewaren van een steekproef van uitvoeringsdossiers. De vertegenwoordiger van de Algemene Rijksarchivaris in dit driehoeksoverleg heeft te kennen gegeven dat deze registratiebestanden bestaan, dat hij akkoord is met blijvende

*Raad voor
Cultuur*

bewaring daarvan en dat uitvoeringsdossiers daarom kunnen worden vernietigd.

Pagina

5

Ons kenmerk

arc-2001.2804/2

Het is de Raad echter geenszins duidelijk onder welke handeling de bijbehorende registratiebestanden begrepen kunnen worden. Daardoor is het ook onduidelijk of en hoe de bewaring van die registratiebestanden is gewaarborgd. De Raad adviseert u deze onduidelijkheden weg te nemen, bijvoorbeeld door toevoeging van extra handelingen.

Ten aanzien van handeling 69 (*het verlenen van ontheffingen aan werknemers om nachtarbeid te verrichten, anders dan in de Arbeidstijdenwet bepaald is*) constateert de Raad tevens dat er onduidelijkheid bestaat over de strekking van de handeling als zodanig. In de ontwerp-lijst is als toelichting bij deze handeling de opmerking opgenomen, dat deze handeling betrekking heeft op werknemers en niet op kinderen. Ter verdediging van de beslissing de neerslag van deze handeling, ondanks bezwaren van de materiedeskundige historicus, te vernietigen, wordt echter in het verslag driehoeksoverleg aangevoerd dat deze handeling 'waarschijnlijk alleen kinderen' betreft.

De raad adviseert u de betreffende handeling en de bijbehorende neerslag nader te doen onderzoeken om er zeker van te zijn dat de voorgestelde selectiebeslissing verantwoord en juist is.

Handeling 71

De Raad heeft tevergeefs gezocht naar de corresponderende handeling van 'de minister die het mede aangaat'. Naar aanleiding hiervan merkt de Raad op dat het hem opvalt dat aan de ontwerp-selectielijsten en de bijbehorende institutionele onderzoeken niet zelden ongelijksoortige uitgangspunten en kwaliteitseisen ten grondslag lijken te liggen. Sommige rapporten beschrijven (vrijwel) uitsluitend handelingen van de voor een beleidsterrein eerstverantwoordelijke minister en de actoren die onder de archiefwettelijke zorg van die minister vallen; in andere rapporten wordt het onderzoek veel breder opgezet. De Raad is van mening dat de Algemene Rijksarchivaris zich sterk zou moeten maken voor een vergelijkbare taakopvatting van zorgdraggers ten aanzien van de PIVOT-producten en voor het opstellen, bekendmaken en handhaven van heldere kwaliteitseisen waaraan deze producten moeten voldoen.

Bovendien heeft de Raad twijfels of de neerslag van deze handeling voor blijvende bewaring in aanmerking komt.

Handeling 97

Ook in geval van deze handeling heeft de Raad de corresponderende handeling van in dit geval de Sociaal-Economische Raad niet kunnen vinden, noch in het RIO *Arbeidsverhoudingen*, noch in het RIO *Sociaal-Economische Raad*.

*Raad voor
Cultuur*

6. *Advies*

De Raad adviseert u de ontwerp-selectielijst vast te stellen met inachtneming van de hierboven gemaakte opmerkingen.

Dit advies is voorbereid door de Bijzondere Commissie Archieven van de Raad. Voorzitter van deze commissie is mw. drs. A.H. Netiv, lid van de Raad. Secretaris is mw. drs. M.C. Windhorst.

Hoogachtend,

Pagina

7

Ons kenmerk

arc-2001.2804/2

mr. W. Sorgdrager
Voorzitter

dr. J.A. Brandenbarg
Algemeen secretaris